

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองสิ้นสุด

1. แผนงานวิจัย วิจัยและพัฒนาการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อใช้เป็นคำแนะนำในการผลิตพืช
บริโภคภายในประเทศ และส่งออก
2. โครงการวิจัย วิจัยและพัฒนาการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อใช้เป็นคำแนะนำในการผลิตพืช
บริโภคภายในประเทศ และส่งออก
- กิจกรรมที่ 2 ศึกษาประสิทธิภาพสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อเป็นคำแนะนำสำหรับพืชผัก ไม้ผล
ไม้ดอกไม้ประดับ และพืชไร่ สำหรับบริโภคภายในประเทศและการส่งออก
3. ชื่อการทดลอง ทดสอบประสิทธิภาพสารป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้าย *Thrips palmi* Karny ในแตงโม
Efficacy of Some Insecticides for Controlling Cotton Thrips,
Thrips palmi Karny on Watermelon
4. คณะดำเนินการ
หัวหน้าการทดลอง วิภาดา ปลอดครบุรี กลุ่มบริหารศัตรูพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
ศรีจันทร์ ศรีจันทร์ กลุ่มบริหารศัตรูพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
บุษบง มั่นมั่นคง กลุ่มบริหารศัตรูพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

5. บทคัดย่อ

การทดสอบประสิทธิภาพสารกำจัดป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้าย *Thrips palmi* Karny ในแตงโม ดำเนินการ
ในแปลงของเกษตรกร 2 แปลงทดลองที่อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน
2560 และระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน 2561 วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 4 ซ้ำ 7 กรรมวิธี คือ พ่นด้วย
สาร spinetoram 12% SC, cyantraniliprole 10% OD, imidacloprid 70% WG, emamectin benzoate
1.92 %EC, carbosulfan 20%EC อัตรา 15, 40, 15, 30, 50 มิลลิลิตร หรือกรัม/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ
เปรียบเทียบกับสาร fipronil 5% SC (สารเปรียบเทียบ) อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และกรรมวิธีไม่พ่นสาร
ฆ่าแมลง พ่นสารป้องกันกำจัดแมลง จำนวน 3 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน พบว่า สารที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัด
เพลี้ยไฟฝ้ายได้ดีที่สุด คือ สาร spinetoram 12%SC อัตรา 15 มล./น้ำ 20 ลิตร และ cyantraniliprole 10%OD
อัตรา 40 มล./น้ำ 20 ลิตร รองลงมา คือ สาร emamectin benzoate 1.92%EC อัตรา 30 มล./น้ำ 20 ลิตร,
imidacloprid 70%WG อัตรา 15 กรัม/น้ำ 20 ลิตร, fipronil 5%SC อัตรา 50 มล./น้ำ 20 ลิตร และ
carbosulfan 20%EC อัตรา 50 มล./น้ำ 20 ลิตร ไม่พบความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดแมลงต่อแตงโม

คำค้น: แตงโม เพลี้ยไฟฝ้าย สารป้องกันกำจัดแมลง

Abstract

The efficacy studies of insecticides for controlling cotton thrips, *Thrips palmi* Karny on watermelon, *Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum. & Nakai were conducted at Si Prachan district, Suphanburi province during March-April, 2017 and March-April, 2018. The experiments were designed in RCB with 4 replications and 7 treatments. The treatments were the applications of spinetoram 12% SC, cyantraniliprole 10% OD, imidacloprid 70% WG, emamectin benzoate 1.92 %EC, carbosulfan 20% EC at the rates of 15, 40, 15, 30, 50 ml or g/20 l of water, respectively compared to reference insecticide, fipronil 5% SC at the rate of 50 ml/20 l of water and untreated treatment. Each insecticide was sprayed 3 times with 7 days interval. The result revealed that spinetoram 12% SC and cyantraniliprole 10% OD at the rates of 15 and 40 ml/20 l of water, respectively were the most effective to control cotton thrips, followed by emamectin benzoate 1.92 %EC, imidacloprid 70% WG, fipronil 5% SC and carbosulfan 20% EC at the rates of 30, 15, 50 and 50 ml or g/20 l of water, respectively. No phyto-toxic symptom was observed from each insecticides.

6. คำนำ

แตงโม (Watermelon) *Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum. & Nakai เป็นพืชตระกูลแตง นอกจากจะนิยมใช้ผลรับประทานแล้ว ส่วนของผลอ่อน ยอดอ่อน ยังใช้ในการปรุงอาหารได้หลายชนิด สามารถปลูกได้ทั่วทุกภาคของประเทศไทยและทุกฤดูกาลตลอดปี แตงโมปลูกได้ในดินแทบทุกชนิด แต่ปลูกได้ดีในสภาพดินร่วนปนทราย ซึ่งมีสภาพความเป็นกรด เป็นด่างประมาณ 5.0-7.5 มีการระบายน้ำได้ดี แตงโมมีการปลูกเป็นการค้าเพื่อบริโภคภายในและส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ ในปี 2553 มีปริมาณการส่งออก 187,000 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 3,220,000 บาท (ศูนย์สารสนเทศการเกษตร, 2555) แต่การปลูกแตงโมสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี จึงมักประสบปัญหาจากแมลงศัตรูพืชเข้าทำลาย แมลงศัตรูที่สำคัญ คือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพลี้ยไฟฝ้าย (Cotton thrips), *Thrips palmi* Karny ซึ่งมีการระบาดตลอดฤดูปลูกและทุกระยะการเจริญเติบโตของแตงโม โดยเฉพาะหลังย้ายกล้าไปแล้วจนถึงช่วงก่อนติดดอก โดยเพลี้ยไฟจะดูดน้ำเลี้ยงที่บริเวณยอดและใบของแตงโมทำให้ใบกร้านเป็นสีน้ำตาล ยอดที่ถูกดูดน้ำเลี้ยงจะเกิดอาการแคระแกรน ใบหงิก ยอดตั้ง หรือที่เรียกว่าโอดัง หากเกิดในระยะแตงโมทอดยอดจะทำให้ชะงักการเจริญเติบโต ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตแตงโมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นระยะพืชขาดน้ำแล้วไม่ทำการป้องกันกำจัดจะทำให้พืชตายได้ (กลุ่มบริหารศัตรูพืชและกลุ่มกีฏและสัตววิทยา, 2559 และกรมส่งเสริมการเกษตร, 2547) ดังนั้นเกษตรกรจำเป็นต้องป้องกันกำจัดด้วยการใช้สารป้องกันกำจัดแมลงในอัตราสูงและบ่อยครั้ง เป็นการเพิ่มต้นทุนในการผลิต อีกทั้งยังทำให้แมลงดัดแปลงสร้างความต้านทาน ผลผลิตที่ได้อาจพบสารพิษตกค้างในระดับที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค รวมถึงไม่ได้มีการศึกษาทดสอบประสิทธิภาพสารป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายในแตงโมเป็นระยะเวลานานนับสิบปี ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาวิจัยหาชนิดและอัตราของสารป้องกันกำจัดแมลงชนิดต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้าย เพื่อใช้เป็นสารทางเลือกสำหรับสารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชที่ไม่อนุญาตให้ใช้ รวมทั้งใช้เป็นคำแนะนำการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแก่เกษตรกรผู้ปลูก และเป็นสารมาตรฐานในการสนับสนุนการขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตร

7. วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์

1. เมล็ดพันธุ์แตงโม พันธุ์ทรายทอง
2. สารป้องกันกำจัดแมลงชนิดต่าง ๆ ได้แก่ spinetoram 12 % SC (Exalt), cyantraniliprole 10% OD (Benvia), imidacloprid 70% WG (Provado 70% WG) emamectin benzoate 1.92 % EC (Proclaim 019 EC), carbosulfan 20% EC (Posse), และ fipronil 5% SC (Ascend)
3. เครื่องพ่นสารแบบสูบโยกสะพายหลัง
4. ป้ายแสดงกรรมวิธี
5. อุปกรณ์ชั่ง ตวง วัด เช่น กระจบอกตวง ปีกเกอร์ ถังพลาสติก เป็นต้น
6. อุปกรณ์เก็บข้อมูล เช่น แวนขยาย ที่นับแมลง ถังพลาสติก เป็นต้น

- วิธีการ

วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 4 ซ้ำ 7 กรรมวิธี ดังนี้

กรรมวิธีที่ 1 spinetoram 12 % SC (กลุ่ม 5)	อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร
กรรมวิธีที่ 2 cyantraniliprole 10% OD (กลุ่ม 28)	อัตรา 40 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร
กรรมวิธีที่ 3 imidacloprid 70% WG (กลุ่ม 4A)	อัตรา 15 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
กรรมวิธีที่ 4 emamectin benzoate 1.92% EC (กลุ่ม 6)	อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร
กรรมวิธีที่ 5 carbosulfan 20% EC (กลุ่ม 1A)	อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร
กรรมวิธีที่ 6 fipronil 5% SC (กลุ่ม 2B)	อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร
กรรมวิธีที่ 7 ไม่พ่นสารฆ่าแมลง	

ดำเนินการทดลองในแปลงแตงโมของเกษตรกร ขนาดแปลงย่อย 5X8 เมตร จำนวน 28 แปลงย่อย สุ่มตรวจนับจำนวนเพลี้ยไฟในแปลงแตงโมของเกษตรกร ก่อนพ่นสารและหลังพ่นสาร 3, 5 และ 7 วัน พ่นสารทดลองจำนวน 3 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน สุ่มนับจากยอด จำนวน 10 ยอด/แปลงย่อย โดยนับโดยตรงที่ยอดแตงโมจากยอดยาวลงมาประมาณ 10 เซนติเมตร เริ่มพ่นสารตามกรรมวิธีเมื่อพบการระบาดของเพลี้ยไฟไม่น้อยกว่า 5 ตัว/ยอด โดยใช้ถังพ่นสารแบบสูบโยกสะพายหลังชนิดแรงดันน้ำที่สามารถควบคุมความดันได้ แตงโมอายุ 30 วัน หลังปลูก ใช้น้ำ 40 ลิตรต่อไร่ อายุเกิน 30 วัน ใช้น้ำ 80 ลิตรต่อไร่ บันทึกจำนวนเพลี้ยไฟที่พบ รวบรวมข้อมูลจำนวนเพลี้ยไฟนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ กรณีข้อมูลจำนวนเพลี้ยไฟก่อนพ่นสารในกรรมวิธีต่างๆ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลหลังพ่นสารด้วยวิธี Analysis of Variance กรณีข้อมูลจำนวนเพลี้ยไฟก่อนพ่นสารในกรรมวิธีต่างๆ แตกต่างกันทางสถิติ วิเคราะห์ความแปรปรวนหลังพ่นสารด้วยวิธี Analysis of Covariance จากนั้นเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของแต่ละกรรมวิธีโดยวิธี DMRT คำนวณต้นทุนการใช้สารป้องกันกำจัดแมลง และบันทึกการเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดแมลงต่อพืช (phytotoxicity)

- เวลาและสถานที่

แปลงทดลองที่ 1 ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน 2560

แปลงทดลองที่ 2 ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน 2561

ดำเนินการทดลองที่แปลงเกษตรกร อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

ผลการทดสอบประสิทธิภาพสารป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟในแตงโม มีรายละเอียดดังนี้

แปลงทดลองที่ 1 (Table 1)

ก่อนพ่นสารครั้งที่ 1 ทุกกรรมวิธีพบจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 5.38-5.73 ตัว/ยอด ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติระหว่างกรรมวิธี จึงวิเคราะห์ข้อมูลหลังการพ่นสารด้วยวิธี Analysis of variance

3 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 1 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารพบจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.93-1.90 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 5.78 ตัว/ยอด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสาร พบว่า สาร spinetoram 12% SC อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟได้ดีที่สุด มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 0.93 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 1.83 ตัว/ยอด สารที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ รองลงมา คือ สาร cyantraniliprole 10% OD, imidacloprid 75% WG, emamectin benzoate 1.92%EC และ carbosulfan 20%EC อัตรา 40 มิลลิลิตร, 15 กรัม, 30 มิลลิลิตร และ 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 1.45, 1.48, 1.90 และ 1.90 ตัว/ยอด ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC

5 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 1 กรรมวิธีพ่นสาร spinetoram 12% SC, cyantraniliprole 10% OD, imidacloprid 75% WG, emamectin benzoate 1.92%EC และ carbosulfan 20%EC อัตรา 15, 40 มิลลิลิตร, 15 กรัม, 30 มิลลิลิตร และ 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 1.08, 1.78, 2.40, 1.63 และ 2.03 ตัว/ยอด ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 1.70 ตัว/ยอด แต่น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่พ่นสาร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 5.40 ตัว/ยอด

7 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 1 กรรมวิธีพ่นสาร spinetoram 12% SC, cyantraniliprole 10% OD, imidacloprid 75% WG, emamectin benzoate 1.92%EC และ carbosulfan 20%EC อัตรา 15, 40 มิลลิลิตร, 15 กรัม, 30 มิลลิลิตร และ 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 2.05, 3.68, 3.63, 3.43 และ 4.43 ตัว/ยอด ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 4.10 ตัว/ยอด แต่น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่พ่นสาร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 7.30 ตัว/ยอด

3, 5 และ 7 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 2 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสาร พบจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ยระหว่าง 1.45-3.60, 2.53-3.93 และ 7.30-10.98 ตัว/ยอด ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 3.60, 3.93 และ 10.98 ตัว/ยอด ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสารกับกรรมวิธีไม่พ่นสาร พบจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ยน้อยกว่า

และแตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีไม่พ่นสาร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 15.30, 16.40 และ 29.00 ตัว/ยอด ตามลำดับ

3 และ 5 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 3 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสาร พบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยระหว่าง 1.48-2.40 และ 2.53-4.03 ตัว/ยอด ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 2.40 และ 4.03 ตัว/ยอด ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสารกับกรรมวิธีไม่พ่นสาร พบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยน้อยกว่าและแตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีไม่พ่นสาร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 19.48 และ 16.40 ตัว/ยอด ตามลำดับ

7 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 3 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารพบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.10-7.60 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 21.73 ตัว/ยอด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสาร พบว่า สาร spinetoram 12% SC อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายได้ดีที่สุด มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 3.10 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 7.60 ตัว/ยอด ส่วนสาร imidacloprid 75% WG และ emamectin benzoate 1.92%EC อัตรา 15 กรัม และ 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 4.85 และ 4.23 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC สาร cyantraniliprole 10% OD และ carbosulfan 20%EC อัตรา 40 และ 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 6.35 และ 5.43 ตัว/ยอด ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC

ตลอดการทดลองทุกกรรมวิธีที่พ่นสารป้องกันกำจัดแมลง ไม่พบความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดแมลงต่อพืช (phytotoxicity)

แปลงทดลองที่ 2 (Table 2)

ก่อนพ่นสารครั้งที่ 1 ทุกกรรมวิธีพบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 5.68-6.13 ตัว/ยอด ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติระหว่างกรรมวิธี จึงวิเคราะห์ข้อมูลหลังการพ่นสารด้วยวิธี Analysis of variance

3 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 1 กรรมวิธีพ่นสาร spinetoram 12% SC, cyantraniliprole 10% OD, imidacloprid 75% WG, emamectin benzoate 1.92%EC และ carbosulfan 20%EC อัตรา 15, 40 มิลลิลิตร, 15 กรัม, 30 มิลลิลิตร และ 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 1.03, 1.05, 1.38, 1.63 และ 1.18 ตัว/ยอด ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 1.73 ตัว/ยอด แต่น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่พ่นสาร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 5.73 ตัว/ยอด

5 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 1 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารพบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.15-2.80 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 5.95 ตัว/ยอด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสาร พบว่า สาร spinetoram 12% SC อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายได้ดีที่สุด มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 1.15

ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 1.90 ตัว/ยอด สารที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้าย รองลงมา คือ สาร cyantraniliprole 10% OD, imidacloprid 75% WG และ emamectin benzoate 1.92%EC อัตรา 40 มิลลิลิตร, 15 กรัม และ 30 มิลลิลิตร ตามลำดับ มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 1.85, 2.43 และ 2.30 ตัว/ยอด ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC ส่วนสาร carbosulfan 20%EC 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 2.80 ตัว/ยอด มากกว่าและแตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ

7 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 1 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารพบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.95-2.93 ตัว/ยอด ตามลำดับ น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 6.45 ตัว/ยอด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสาร พบว่า สาร spinetoram 12% SC อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายได้ดีที่สุด มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 1.95 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 2.93 ตัว/ยอด ส่วนกรรมวิธีพ่นสารที่ cyantraniliprole 10% OD, imidacloprid 75% WG, emamectin benzoate 1.92%EC และ carbosulfan 20%EC อัตรา 40 มิลลิลิตร, 15 กรัม, 30 มิลลิลิตร และ 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 2.88, 2.93, 2.80 และ 2.93 ตัว/ยอด ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC

3 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 2 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารพบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.78-2.30 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 7.50 ตัว/ยอด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสาร พบว่า ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายได้ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีที่พ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5%SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 1.65 ตัว/ยอด โดยสาร spinetoram 12% SC อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสาร cyantraniliprole 10% OD อัตรา 40 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 0.78 และ 0.78 ตัว/ยอด ตามลำดับ มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายได้ดีกว่าสาร emamectin benzoate 1.92%EC อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และ carbosulfan 20%EC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 1.90 และ 2.30 ตัว/ยอด ตามลำดับ

5 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 2 กรรมวิธีพ่นสาร spinetoram 12% SC, cyantraniliprole 10% OD, imidacloprid 75% WG, emamectin benzoate 1.92%EC และ carbosulfan 20%EC อัตรา 15, 40 มิลลิลิตร, 15 กรัม, 30 มิลลิลิตร และ 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 2.60, 1.95, 3.40, 3.53 และ 4.18 ตัว/ยอด ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 3.55 ตัว/ยอด แต่น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่พ่นสาร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 10.75 ตัว/ยอด

7 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 2 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารพบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.18-7.43 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 17.20 ตัว/ยอด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสาร พบว่า สาร spinetoram 12% SC อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสาร cyantraniliprole 10% OD อัตรา 40 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายได้ดีที่สุด มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 3.18 และ 3.40 ตัว/ยอด ตามลำดับ น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 6.53 ตัว/ยอด รองลงมา คือ สาร emamectin benzoate 1.92%EC, imidacloprid 75% WG และ carbosulfan 20%EC อัตรา 30 มิลลิลิตร, 15 กรัม และ 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 4.88, 6.50 และ 7.43 ตัว/ยอด ตามลำดับ

3 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 3 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารพบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.53-5.50 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 13.43 ตัว/ยอด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสาร พบว่า ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายได้ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีที่พ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5%SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 4.45 ตัว/ยอด โดยกรรมวิธีพ่นสาร spinetoram 12% SC อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสาร cyantraniliprole 10% OD อัตรา 40 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 1.68 และ 1.53 ตัว/ยอด ตามลำดับ มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายได้ดีกว่ากรรมวิธีพ่นสาร carbosulfan 20%EC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 5.50 ตัว/ยอด แต่ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสาร imidacloprid 75% WG, emamectin benzoate 1.92% EC และสารเปรียบเทียบ fipronil 5% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร, 15 กรัม และ 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟเฉลี่ย 3.20, 3.63 และ 4.45 ตัว/ยอด ตามลำดับ

5 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 3 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารพบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.73-7.65 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 23.98 ตัว/ยอด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสาร พบว่า กรรมวิธีพ่นสาร spinetoram 12% SC อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสาร cyantraniliprole 10% OD อัตรา 40 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 3.73 และ 3.80 ตัว/ยอด ตามลำดับ มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายได้ดีที่สุด มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยน้อยกว่าและแตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5 % SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 6.75 ตัว/ยอด รองลงมา คือกรรมวิธีพ่นสาร emamectin benzoate 1.92% EC อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร, สาร imidacloprid 75% WG 15 กรัม มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสาร carbosulfan 20%EC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 5.65, 7.13 และ 7.65 ตัว/ยอด ตามลำดับ

7 วัน หลังพ่นสารครั้งที่ 3 ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารพบจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.03-12.38 ตัว/ยอด น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีไม่ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟ

ฝ้ายเฉลี่ย 24.05 ตัว/ยอด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีที่พ่นสาร พบว่า กรรมวิธีพ่นสาร spinetoram 12% SC อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสาร cyantraniliprole 10% OD อัตรา 40 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 4.03 และ 4.43 ตัว/ยอด ตามลำดับ มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายได้ดีที่สุด มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยน้อยกว่าและแตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5 % SC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 9.60 ตัว/ยอด รองลงมา คือกรรมวิธีพ่นสาร emamectin benzoate 1.92% EC อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร, สาร imidacloprid 75% WG 15 กรัม มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสาร carbosulfan 20%EC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ย 6.38, 9.75 และ 12.38 ตัว/ยอด ตามลำดับ ที่มีจำนวนเพลี้ยไฟฝ้ายเฉลี่ยไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารเปรียบเทียบ fipronil 5 % SC

ตลอดการทดลองทุกกรรมวิธีที่พ่นสารป้องกันกำจัดแมลง ไม่พบความเป็นพิษของสารป้องกันกำจัดแมลงต่อพืช (phytotoxicity)

ทั้งสองการทดลองให้ผลสอดคล้องกัน คือ กรรมวิธีที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายในแตงโมได้ดีที่สุด คือ กรรมวิธีที่พ่นสาร spinetoram 12% SC (กลุ่ม 5) อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสาร cyantraniliprole 10% OD (กลุ่ม 28) อัตรา 40 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร สามารถควบคุมเพลี้ยไฟฝ้ายได้ 5-7 วัน รองลงมา คือ กรรมวิธีที่พ่นสาร emamectin benzoate 1.92% EC (กลุ่ม 6) อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร, สาร imidacloprid 75% WG (กลุ่ม 1A) อัตรา 15 กรัม มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสาร carbosulfan 20% EC (กลุ่ม 1A) อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ สามารถควบคุมเพลี้ยไฟฝ้ายได้ 5 วัน ซึ่งผลการทดลองนี้สอดคล้องกับคำแนะนำในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายในกล้วยไม้ โดยสารที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายในกล้วยไม้ ได้แก่ สารในกลุ่ม 5 คือ spinetoram 12% SC อัตรา 10 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร กลุ่ม 6 คือ สาร emamectin benzoate 1.92% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสารที่มีประสิทธิภาพปานกลางในการป้องกันกำจัด คือ สาร fipronil 5% SC อัตรา 30 อัตรา 20 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร (กลุ่มบริหารศัตรูพืชและกลุ่มกีฏและสัตววิทยา, 2559)

ปัจจุบันการจัดกลุ่มสารแบ่งตามกลไกการออกฤทธิ์หรือตำแหน่งของการออกฤทธิ์ (Mode of Action หรือ Site of Action) ซึ่งจัดกลุ่มโดย IRAC (Insecticide Resistance Action Committee) ในการทดลองนี้สารที่นำมาใช้ในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายในแตงโมมีหลายกลุ่ม ได้แก่ สาร spinetoram 12% SC จัดอยู่ในกลุ่ม 5 สาร cyantraniliprole 10%OD จัดอยู่ในกลุ่ม 28 สาร emamectin benzoate 1.92%EC จัดอยู่ในกลุ่ม 6 สาร imidacloprid 70% WG จัดอยู่ในกลุ่ม 1A สาร fipronil 5%SC จัดอยู่ในกลุ่ม 2B และสาร carbosulfan 20% EC จัดอยู่ในกลุ่ม 1A (สุภรดา, 2555 และสุเทพ, 2556) ซึ่งผลจากการทดสอบประสิทธิภาพสารป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายในแตงโมนี้ สารที่มีประสิทธิภาพต่างๆ ดังกล่าว สามารถที่จะเลือกนำมาใช้เป็นทางเลือกในการสลับกลุ่มสารตามกลไกการออกฤทธิ์ เพื่อชะลอการเกิดความต้านทานของเพลี้ยไฟฝ้ายต่อสารป้องกันกำจัดแมลงได้

ต้นทุนการใช้สารป้องกันกำจัดแมลง (Table 3)

เมื่อพิจารณาต้นทุนการใช้สารโดยคำนวณจากอัตราพ่น 80 ลิตร/ไร่ พบว่าสารที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้ายในแตงโมได้ดีที่สุด สามารถควบคุมเพลี้ยไฟฝ้ายได้นาน 5-7 วัน คือ สาร spinetoram

12% SC อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีต้นทุนการใช้สาร 304.80 บาท/ไร่/ครั้ง และสาร cyantraniliprole 10% OD อัตรา 40 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีต้นทุนการใช้สารแพงที่สุด คือ 576.00 บาท/ไร่/ครั้ง ส่วนสารที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟผ่ายรองลงมา สามารถควบคุมเพลี้ยไฟผ่ายได้ 5 วัน คือ สาร emamectin benzoate 1.92% EC อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร, imidacloprid 70% WG อัตรา 15 กรัม มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร, fipronil 5% SC EC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และ carbosulfan 20% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร มีต้นทุนการใช้สาร 508.80, 270.00, 116.00 และ 76 บาท/ไร่/ครั้ง ตามลำดับ

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการทดสอบประสิทธิภาพสารป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟผ่ายในแตงโม โดยพ่นสารป้องกันกำจัดแมลงพบว่า สารป้องกันกำจัดแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟผ่ายในแตงโมได้ดีที่สุด สามารถควบคุมเพลี้ยไฟผ่ายได้นาน 5-7 วัน คือ สาร spinetoram 12%SC (กลุ่ม 5) อัตรา 15 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และสาร cyantraniliprole 10%OD (กลุ่ม 28) อัตรา 40 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร รองลงมา คือ สารที่สามารถควบคุมเพลี้ยไฟผ่ายได้นาน 5 วัน ได้แก่ สาร emamectin benzoate 1.92%EC (กลุ่ม 6) อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร, imidacloprid 70%WG (กลุ่ม 4A) อัตรา 15 กรัม/น้ำ 20 ลิตร, fipronil 5%SC (กลุ่ม 2B) อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และ carbosulfan 20%EC (กลุ่ม 1A) อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และไม่พบอาการเป็นพิษของสารกำจัดแมลงต่อใบและยอดแตงโม ซึ่งสารที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟผ่ายดังกล่าว สามารถที่จะเลือกนำมาใช้เป็นทางเลือกในการสลักกลุ่มสารตามกลไกการออกฤทธิ์ เพื่อชะลดการเกิดความต้านทานของเพลี้ยไฟผ่ายต่อสารป้องกันกำจัดแมลงได้ และเมื่อคำนวณต้นทุนการใช้สารโดยคำนวณจากอัตราการใช้น้ำ 80 ลิตร/ไร่ พบว่าสารที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมเพลี้ยไฟผ่ายได้ดีที่สุด คือ สาร spinetoram 12%SC มีต้นทุนการใช้สาร 304.80 บาท/ไร่/ครั้ง และสาร cyantraniliprole 10%OD แต่มีต้นทุนการใช้สารแพงที่สุด คือ 576.00 บาท/ไร่/ครั้ง รองลงมา คือ สาร emamectin benzoate 1.92%EC, imidacloprid 70%WG, fipronil 5%SC และ carbosulfan 20%EC มีต้นทุนการใช้สาร 508.80, 270.00, 116.00 และ 76 บาท/ไร่/ครั้ง ตามลำดับ

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

- เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้เป็นคำแนะนำการในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟผ่ายในแตงโม ให้กับเกษตรกร
- เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงคำแนะนำคู่มือการใช้สารป้องกันกำจัดแมลงและศัตรูศัตรูพืช ของสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
- เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยของกองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ในการวิจัยหาค่าพิษตกค้าง Maximum Residue Limited (MRLs) ต่อไป
- เป็นข้อมูลเผยแพร่ความรู้ให้กับนักวิชาการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และเอกชน

11. คำขอบคุณ

ขอขอบคุณนายพนพล สัทยาสัย นักวิชาการโรคพืชปฏิบัติการ นางสาวณิชชาพร ฉำประวิง นายสุริยะ เกาะม่วงหมู่ นางสาวนิตยา พรหมวงศ์ นางสาวภิญญาพัชญ์ ศิริวรรณ นายอำนาจ ผลานุสนธิ์ และเจ้าหน้าที่กลุ่มบริหารศัตรูพืช ที่ให้การช่วยเหลืองานวิจัยทุกท่าน ซึ่งทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

12. เอกสารอ้างอิง

กลุ่มบริหารศัตรูพืชและกลุ่มกีฏและสัตววิทยา. 2559. แมลงศัตรูผัก เห็ด และไม้ดอก. สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพฯ. 74 หน้า.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2547. การปลูกแตงโม. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล:

<http://ag-ebook.lib.ku.ac.th/ebooks/2011/2011-005-0045/index.html#/1/zoomed>

(11 มิถุนายน 2557).

สุภรดา สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง. 2555. ความรู้พื้นฐานความต้านทานต่อสารฆ่าแมลงและการบริหารจัดการ. เอกสารวิชาการการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการตรวจสอบและการจัดการความต้านทานต่อสารฆ่าแมลง ครั้งที่ 1. กลุ่มบริหารศัตรูพืช 29-30 พฤษภาคม 2555 ณ สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร กรุงเทพฯ. 62 หน้า.

สุเทพ สหยา. 2556. สารป้องกันกำจัดแมลงและไรศัตรูพืช. หน้า 1-63. ใน: เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรแมลง-สัตว์ศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด ครั้งที่ 16. กลุ่มกีฏและสัตววิทยา และกลุ่มบริหารศัตรูพืช 29 กรกฎาคม-2 สิงหาคม 2556 ณ ห้องประชุมอารีย์พันธ์ สำนักวิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร กรุงเทพฯ.

ศูนย์สารสนเทศการเกษตร 2555. สถิติการค้าสินค้าเกษตรไทยกับต่างประเทศ 2554. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ. 119 หน้า.

Table 1 Efficacy of insecticides for controlling *Thrips palmi* Karny on watermelon at Si Prachan district, Suphanburi province, March-April, 2017. (1st trail)

Treatment	Dosage (ml or g/ 20 l of water)	Number of thrip (individual/tip) ^{1/}																		
		Before application	Day after 1 st application						Day after 2 nd application						Day after 3 rd application					
			3	5	7	3	5	7	3	5	7	3	5	7						
spinetoram 12% SC	15	5.53	0.93	a	1.08	a	2.05	a	1.45	a	2.53	a	7.30	a	1.55	a	2.53	a	3.10	a
cyantraniliprole 10% OD	40	5.68	1.45	ab	1.78	ab	3.68	b	2.53	a	3.58	a	9.35	a	2.13	a	3.58	a	6.35	bc
imidacloprid 75% WG	15	5.73	1.48	ab	2.40	b	3.63	b	2.63	a	2.80	a	9.20	a	1.48	a	2.80	a	4.85	ab
emamectin benzoate 1.92%EC	30	5.53	1.90	b	1.63	ab	3.43	b	1.95	a	2.53	a	8.58	a	2.30	a	2.53	a	4.23	ab
carbosulfan 20%EC	50	5.53	1.90	b	2.03	ab	4.43	b	3.50	a	3.23	a	10.60	a	2.03	a	3.70	a	5.43	abc
fipronil 5% SC	50	5.43	1.83	b	1.70	ab	4.10	b	3.60	a	3.93	a	10.98	a	2.40	a	4.03	a	7.60	c
Untreated		5.38	5.78	c	5.40	c	7.30	c	15.30	b	16.40	b	29.00	b	19.48	b	16.40	b	21.73	d
CV (%)		8.1	16.9		25.8		21.8		54.4		52.6		23.4		22.1		20.3		21.1	
R.E. (%)			-		-		-		75.1		67.6		60.5		37.2		62.9		41.1	

^{1/} In columns, means followed by the common letters are not significantly different at 5% level by DMRT

Table 2 Efficacy of insecticides for controlling *Thrips palmi* Karny on watermelon at Si Prachan district, Suphanburi province, March-April, 2018. (2nd trail)

Treatment	Dosage (ml or g/ 20 l of water)	Number of thrip (individual/tip) ^{1/}																		
		Before application	Day after 1 st application						Day after 2 nd application						Day after 3 rd application					
			3	5	7	3	5	7	3	5	7	3	5	7						
spinetoram 12% SC	15	5.68	1.03 a	1.15 a	1.95 a	0.78 a	2.60 ab	3.18 a	1.68 a	3.73 a	4.03 a									
cyantraniliprole 10% OD	40	6.13	1.05 a	1.85 b	2.88 b	0.78 a	1.95 ab	3.40 a	1.53 a	3.80 a	4.43 a									
imidacloprid 75% WG	15	5.75	1.38 a	2.43 bc	2.93 b	1.68 ab	3.40 ab	6.50 bc	3.63 ab	7.13 b	9.75 bc									
emamectin benzoate 1.92%EC	30	6.03	1.63 a	2.30 bc	2.80 b	1.90 b	3.53 ab	4.88 ab	3.20 ab	5.65 ab	6.38 ab									
carbosulfan 20%EC	50	5.73	1.18 a	2.80 c	2.93 b	2.30 b	4.18 b	7.43 c	5.50 b	7.65 b	12.38 c									
fipronil 5% SC	50	5.83	1.73 a	1.90 b	2.93 b	1.65 ab	3.55 ab	6.53 bc	4.45 ab	6.75 b	9.60 bc									
Untreated		5.83	5.73 b	5.95 d	6.45 c	7.50 c	10.75 c	17.20 d	13.43 c	23.98 c	24.05 d									
CV (%)		9.1	23.9	15.4	9.2	26.1	30.7	21.2	46.2	21.1	30.9									
R.E. (%)		-	-	-	-	34.3	15.4	15.3	28.7	34.7	32.1									

^{1/} In columns, means followed by the common letters are not significantly different at 5% level by DMRT

Table 3 Comparison of insecticide costs for controlling *Thrips palmi* Karny on watermelon.

Insecticides	Doses (per 20 l of water)	Container size	Price per container (baht) ^{1/}	Cost (bath) ^{2/}
spinetoram 12% SC	15 ml	250 ml	1,270	304.80
cyantraniliprole 10% OD	40 ml	250 ml	900	576.00
imidacloprid 75% WG	15 g	100 g	450	270.00
emamectin benzoate 1.92%EC	30 ml	250 ml	1,060	508.80
carbosulfan 20%EC	50 ml	1,000 ml	380	76.00
fipronil 5%SC	50 ml	1,000 ml	580	116.00

^{1/} Price of insecticides on September 2018

^{2/} Cost of insecticide per application (at spray volume 80 liters/rai)